

Timotiyoga «2»

Rosul Pawlus Timotiyoga yazoqan ikkinqi maktup

1-2 Məsih Əysada wədə kilinoqan hayatni elip berix üqün, Hudaning iradisi bilən Əysa Məsihning rosuli bolqan mənki Pawlustin sөyümlük balam Timotiyoga salam: Huda'Atimizdin wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpkət, rəhimdillik wə hatırjəmlik bolqay! □ ■ 3 Mən ata-bowilirimning izini besip sap wijdanim bilən hizmitini kiliwatqan Hudaqə təxəkkür eytimən, qünki keqə-kündüz dualirimda seni tohtawsız əsləp turimən; ■ 4 kəz yaxliringni əsliginimdə, xadliqqa qəmüxüm üqün sən bilən yənə didarlixixka kattiq təlpünüp yürməktimən; 5 qünki seningdə bolqan sahtiliksiz etikad esimdin qikmaydu. Bu etikad əng awwal momang Loista, andin anang Ewnikidə bar bolqan, əmdi hazır səndimu bar ikən dəp hatırjəmdurmən.

6 Xuning üqün mən xuni kaytidin sanga əslitimənki, kollirimni uqangoqə koyuxum bilən səndə bolqan, *Huda* sanga təqdim qilqan

□ **1:1-2 «Əysa Məsihning rosuli bolqan mənki Pawlustin sөyümlük balam Timotiyoga salam»** — demisəkmü, Timotiy Pawlusning «rohıy jəhəttə» oqlı idi. ■ **1:1-2** Gal. 1:3; 1Tim. 1:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:3** Ros. 22:3; Rim. 1:9; 1Tes. 1:2; 3:10.

iltipatni kaytidin yalkunlitip jari kiloin. □ ■
 7 Qunki Huda bizgə korchunqaklikning rohini
 əməs, bəlki bizgə küq-kudrətning, mehri-
 muhəbbətning wə salmaklikning Rohini təkdım
 kildi. ■ 8 Xunga Rəbbimiz həkkidiki həwər-
 guwahliktin, yaki Uning məhbusi bolıan
 məndin nomus kılma. Əksiqə, Hudaning küq-
 kudriti bilən hux həwərnı jakarlıx yolidiki
 harlık-muxəkkətıni öz həssəng boyiqə ortaq
 tartkı; □ ■ 9 Huda bizni öz əməllirimizgə
 əsasən əməs, bəlki öz muddiasi wə mehır-
 xəpkıtıgə əsasən kütquzup, pak-mukəddəs
 qakırıkı bilən qakirdi; Uning bu mehır-
 xəpkıtı həmmə dəwr-zamanlardın ilgirila

□ **1:6 «kollirimni uqangoğa koyojınım bilən səndə bolıan, Huda sanga təkdım kılıan iltipat»** — ixinimizki, bu dəl 1-həttə («1Tim.» 4:14-15) tiloğa elinoğan rohiy iltipattın baxka ix əməs. «Koxumqə sız»imiznimu kəring. ■ **1:6** Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 4:14; 5:22. ■ **1:7** Rim. 8:15.

□ **1:8 «Xunga Rəbbimiz həkkidiki həwər-guwahliktin, yaki uning məhbusi bolıan məndin nomus kılma»** — Pawlus bu məktupni yazoğanda Rimdiki zındanda yatattı. Xühşisizki, rimliklar Pawlusni «bizning məhbusimiz» dəp oylaytti — lekin Pawlus ixka baxkiqə karaytti. Rimliklarning uni qoloğa elip türmigə taxlıojını Hudaning iradisi bolup, xu ix bilən «yat əlliklər»din bolıan ixəngüqilərnıng kəp payda kəridioğanlıqıoğa Pawlusning kəzi yətkən; xuning bilən u «Mən Rəbning məhbusi» dəydu. «**hux həwərnı jakarlıx yolidiki harlık-muxəkkətıni öz həssəng boyiqə ortaq tartkı**» — grek tilida bəlkim «öz həssəng boyiqə **birgə** tartkı» degən mənini bildürüxi mumkin. Demək, hər dəwrdə etikədqılar tartıxka tegixlik okubət-muxəkkət bar; Timotiyning Pawlus (wə baxka etikədqılar) bilən birgə məlum dərjıdə «öz həssisi boyiqə» okubət-muxəkkət tartıxıoğa toqra kelıdu. ■ **1:8** Ros. 21:33; Rim.1:16; Əf. 3:1; 4:1; Kol. 4:18; Flm. 1:1, 9, 13.

Məsih Əysada bizgə beoixlanoqandur; ■
 10 lekin bu mehir-xəpkət Kutkuzoquqimiz Əysa
 Məsihning kelixi bilən hazır ayan boldi; U
 ölümni bikar kiliwetip, hux həwər arkilik
 hayatlik wə qirimaslikni yoruklukta ayan
 kildi. ■ 11 Mən bolsam əllərgə bu hux
 həwəning jakarqisi, rosuli wə təlim bərgüqisi
 bolup təyinləngən. □ ■ 12 Mən xu səwəbtin
 hazırki bu harlik-muxəkkətləni tartmaqtimən.
 Lekin buningdin nomus kilmaymən; qünki
 mən kimgə etikad kiləjanlikimni bilimən
 həmdə Uning manga tapxurojan amanitini xu
 künqigə sakliyalaydiojanlikioja qadir ikənlikigə
 ixəndürüldüm. □ 13 Məndin angliəjan saqlam
 təlim səzlrining nəmunilik bir üzündisini
 saklap, Məsih Əysada boləjan muhəbbət wə
 etikad bilən qing tutkin; ■ 14 bizdə makanlaxkan

■ 1:9 Əf. 1:3; Tit. 3:4, 5, 6. ■ 1:10 Yəx. 25:8; Rim.

16:25; Əf. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; Tit. 1:2; Ibr. 2:14; 1Pet. 1:20.

□ 1:11 «Mən bolsam əllərgə bu hux həwəning jakarqisi, rosuli wə təlim bərgüqisi bolup təyinləngən» — «əllər»

bolsa «yat əlliklər», «Yəhüdiy əməslər». ■ 1:11 Ros. 9:15;

13:2; 22:21; Gal. 1:15; 2:8; Əf. 3:8; 1Tim. 2:7. □ 1:12

«... həmdə Uning manga tapxurojan amanitini xu künqigə sakliyalaydiojanlikioja qadir ikənlikigə ixəndürüldüm»

— «manga tapxurulojan amanət» bizningqə Huda Pawluska jamaətni dəp tapxurojan nuroqunliəjan kimmətlik wəhijyləni kərsitidu. «Qoxumqə səz»imizni kəring. «Xu kün» — Əysa dunyaoja qaytidiojan künni kərsitidu. Pawlusning kəzqarixida pəkət birla kün muhimdur, u daim u künni nəzərdə tutup uni «xu kün» dəydu. Uxbu ayətning ahirki jümlisini «həmdə mening Hudaəja amanət kiləjanlirimni Rəbbimiz qayta kəlgən künqigə («xu künqigə») qokum qoqdaydiojanlikioja ixinimən» dəp qüxinixkimu bolidu. ■ 1:13 2Tim. 3:14.

Muqəddəs Rohqa tayinip sanga tapxuruloqan xu güzəl amanətni sakla. □

¹⁵ Sən bilginingdək, Asiya əlkisidiki *etikadqilarning* həmmisi *degüdək* məndin yüz əridi. Ularning arisida Figelus wə Hermogenesmu bar. □ ■ ¹⁶ Rəb Onesiforning ailisidikilirigə rəhim-xəpkət kərsətkəy. Qünki u mening məhbüs boləqanliqimdin heq nomus kilmay kəp kətim meni yoklap səyündürdi. □ ■ ¹⁷ U Rim xəhirigə kəlginidə meni tapkuqə kəp izdəp awarə boluptu. ¹⁸ Rəb xu künidə uni Əzidin rəhim-xəpkətkə muyəssər kıləyay; uning Əfəsus xəhiridə manga kərsətkən hizmətlirining kəngilik ikənlikini obdan

□ **1:14 «bizdə makanlaxqan Muqəddəs Rohqa tayinip sanga tapxuruloqan xu güzəl amanətni sakla»** — yukirida 12-ayəttiki izahatta eytkinimizdək, «sanga tapxuruloqan güzəl amanət» Muqəddəs Roh jamaətkə yətküzməkcı boləqan, Huda Əzining nijatlik pılanı wə jamaət toqruluk wəhiy kılınəqan nuroqunliqan kimmətlik həkikətlərnı kərsitidu. □ **1:15 «Asiya əlkisidiki etikadqilarning həmmisi degüdək məndin yüz əridi»** — bu yərdiki «Asiya əlkisi» hazırkı Türkiyəning qərbiy kışmini kərsitidu. «Asiya əlkisidiki etikadqılar» xu yərdə turuwatqan etikadqılarnı kərsitidu; bəzi alimlar bu səzni pəkət Rim xəhiridə turəqan, əslidə zindanda yatqan Pawlusqa mədət berimiz dəp wədə bərgən Asiya əlkisidin kəlgən bəzi kərindaxlarnı kərsitidu, dəp kəraydu. Grek tilida «Asiya əlkisidə («əlkisidin» əməs) boləqanlarning həmmisi məndin yüz əridi» deyilgəqkə, biz undak kərimaymız. Bu muhım wəqə toqruluk «koxumqə sez»imizni kərüng. ■ **1:15** Ros. 19:10. □ **1:16 «u mening məhbüs boləqanliqimdin heq nomus kilmay kəp kətim meni yoklap səyündürdi»** — «məhbüs boləqanliqimdin» grek tilida «mening zənjir-kixənlimdin...» degən səzlər bilən ipadilnidu. ■ **1:16** 2Tim. 4:19.

bilisən. □

2

Muxəkəkətka qarimay Rəbning hizmitidə bolux

¹ Xunga əy oqlum, sən Məsih Əysada bolqan mehir-xəpəkətka tayinip küqlük bol; ² wə sən kəp guwahqilar aldida məndin angliqanliringni həm ixənqlik həmdə baxkilaroqimu təlim berələydiqan adəmlərgə amanət kıləqin. □ ■

³ Əysa Məsihning yahxi jəngqisi bolux süpitidə, harliq-muxəkəkətni öz həssəng boyiqə ortaq tartqin. □ ⁴ Jəngqi bolqan kixi əzini

□ **1:18 «Rəb xu künidə uni Əzidin rəhim-xəpəkətka muyəssər kıləqay»** — «xu küni» Əysa dunyaqə qaytidioqan künni kərsitidu. 12-ayəttiki izahatni kəring. □ **2:2 «... sən kəp guwahqilar aldida məndin angliqanliringni həm ixənqlik həmdə baxkilaroqimu təlim berələydiqan adəmlərgə amanət kıləqin»**

— nemixka Pawlus «kəp guwahqilar aldida məndin angliqanliring» dəydu? Bu «guwahqilar»ning nemə əhmiyiti bar? Oylximizqə: (1) gərqə etikadta kəp «qongkur sirlar» bolsimu, bu sirlarning həmmisi toqruluk Injildin enik kərgili bolidu; həkikiy etikadta həqkandə «məhpiy təlim»lər wə «az sandiki alahidə adəmlərgə wəhpiy kılinoqan» təlimlər yoqtur; (2) muxu etikadqi guwahqilar Pawlus wə baxka rosullarning təlimlirining birhil ikənlikigə ispat berələytti. ■ **2:2 Tit. 1:5.** □ **2:3 «Əysa Məsihning yahxi jəngqisi bolux süpitidə, harliq-muxəkəkətni öz həssəng boyiqə ortaq tartqin»**

— (1:8də eytiləndək) «öz həssəng boyiqə tartqin» — grek tilida «öz həssəng boyiqə **birgə** tartqin». Demək, hər dəwrədə etikadqilar tartixka tegixlik harliq-muxəkəkət bar; Timotiyning Pawlus (wə baxki etikadqilar) bilən birgə məlum dərjiddə harliq-muxəkəkət tartixioqə toqra kelidu.

əskərlikkə tizimliqan sərdarini razi qilix üqün adəttiki turmux ixlirini əzigə hələk kiliwalmasliqi kerək. ■ 5 Musabiqigə katnaxkan tənһərəkətqimu musabiqə qaidilirigə riayə qilmisa, oqəlibə tajiqa erixəlməydu. □ 6 Əjir singdürgən dehqan һosulidin birinqi bolup bəһrimən boluxi tegixliktur. ■ 7 Bu səzlirim üstidə yahxi oyla, xuning bilən Rəb sanga һəmmə ixta yorutidu.

8 Sən Dawutning nəslı bolqan, ölümdin tirilgən Əysa Məsiһni mən yətküzüwatqan hux һəwər boyiqə esingdə qing tut. □ 9 Bu hux һəwərni dəp kəp harliq-muxəkkət qekip, һəтта jinayətqi һesablinip kixənlip yatimən. Һəlbuki, Hudaһning sөz-kalami һəq kixənlənməydu! ■ 10 Əmdi mən dəl xu səwəbtin, *Huda* talliqan bəndilərnin Məsiһ Əysada bolqan niјatka mənggүlүk xan-xərəp bilən erixixi üqün һəmmə ixka bərdaxliq berimən.

11 Təwəndiki bu səzlər ixənqliktur: —

«Uning bilən billə əlgənikənmiz,

■ 2:4 1Kor. 9:25. □ 2:5 **«Musabiqigə katnaxkan tənһərəkətqimu musabiqə qaidilirigə riayə qilmisa, oqəlibə tajiqa erixəlməydu»** — «musabiqə qaidiliri»: — kona zamanlarda bu «qaidilər» һəm musabiqəning əzini wə musabiqigə bolqan təyyarliq-tərbiyiləxlərnimu baxquratti. ■ 2:6 1Kor. 9:10. □ 2:8 **«Dawutning nəslı bolqan, ölümdin tirilgən Əysa Məsiһ»** — «Dawut» bolsa Dawut padixah-pəyoqəmbər, əlwəttə. **«sən Dawutning nəslı bolqan, ölümdin tirilgən Əysa Məsiһni mən yətküzüwatqan hux һəwər boyiqə esingdə qing tut»** — bu muһim ayət toqruluk «qoxumqə sez»imizni kəring. ■ 2:9 Əf. 3:1,13; 4:1; Fil. 1:7; Kol. 1:24; 4:3,18; 2Tim. 1:8.

Uning bilən hayatta billə yaxaymiz. □ ■

¹² Kiyinqiliklaroga bərdaxlik bərsək,

Uning bilən billə həküm sürimiz.

Biz uningdin tansağ,

Umu bizdin tanidu. ■

¹³ Biz Uningoga sadakətsizlik kılsaqmu, U yənıla sadakətliktur;

Qünki U Əzidin heq tanalmaydu». □ ■

Hudani hursən kılidioğan hizmətkar

¹⁴ Bu ixlarni dawamlıq *kerindaxlarning* səmigə selip, ularni Rəb aldida bimənə sözlər üstidə talax-tartix kılmaslikni əstaydillik bilən agahlandıroqin. Bundak talax-tartixlarning heqkandak paydisi bolmayla qalmay, bəlki angliouqılarni nabut kılidu. ¹⁵ Usta tikimqi rəhtni toqra piqkandək həkikət sözini durus qüxəndürüp, özüngni Huda aldida təstiklanıjudək, yərgə qarap qalmaydıoğan mahir bir hizmətkar kılip kərsitixkə intilip kəngül koyıqin; ¹⁶ lekin iplas, kuruk gəplərdin neri tur. Qünki bundak gəplərnı kıloquqılar

□ **2:11** «Uning bilən billə olğanikənmiz, Uning bilən hayatta billə yaxaymiz...» — «Uning bilən» değanlik Məsih bilən, əlwəttə. ■ **2:11** Rim. 6:8. ■ **2:12** Mat. 10:33; Mar. 8:38; Luğa 9:26; 12:9; Rim. 8:17; 2Kor. 4:10; Fil. 3:10; 1Pet. 4:13. □ **2:13** «Biz Uningoga sadakətsizlik kılsaqmu, U yənıla sadakətliktur; qünki U Əzidin heq tanalmaydu» — «qünki U Əzidin heq tanalmaydu» yaki «qünki U qokum Əzining səzidə turmay qalmaydu». Bu muhım sız toqruluk «koxumqə sız»imizni kəring. ■ **2:13** Qəl. 23:19; Rim. 3:3; 9:6.

bəribir tehimu ihlassizlikka qəməp ketidu. □ ■
 17 Muxundaqlarning gəpliri huddi mərəzdək tezla yamrap ketidu. Himeneyus wə Filetoslar mana xundaqlarning iqidiki ikkisidir; □ 18 ular həkikəttin qətnəp, əlgənlərnin tirilixi degən bu ix allıkaqan yüz berip boldi, dəydu, xundaqla bəzilərnin etikədini oqlitidu. □

19 Həlbuki, Hudaning məzmut uli qing turmakta. Uning üstigə məhür bilən: «Rəb Əzigə təwə boləqlarni tonuydu» wə «Rəbning mubarək namini ləwzigə alidəqlarnin həmmisi rəzilliktin qol üzsun»

□ **2:16 «bundak gəplərnin kıləuqılər bəribir tehimu ihlassizlikka qəməp ketidu»** — «bundak (kixilər)... tehimu ihlassizlikka qəməp ketidu» grek tilida «bundak (kixilər)... tehimu ihlassizlikka aləqa basturidu» degən kinayilik, həjwiyl səzlər bilən ipadilinidu. ■ **2:16** 1Tim. 1:4; 4:7; 6:20; Tit. 1:14; 3:9. □ **2:17 «muxundaqlarning gəpliri huddi mərəzdək tezla yamrap ketidu»** — «yamrap ketidu» grek tilida «ot-qəplərnin yəp ketidu» dəp ipadilinidu. Rosul Pawlus xu səzi bilən: Bularning gəpliri «Hudaning qoyliri» boləqlar etikədiqlər istimal kılixi kerək boləqlar «ozuq»ni, yəni «saqlam təlim»ni yokqa qikiridu, dəp puritidu. □ **2:18 «ular həkikəttin qətnəp...»** — grek tilida: «ular həkikəttin nixan kılmay (qətnəp ketip)...». **«əlgənlərnin tirilixi degən bu ix allıkaqan yüz berip boldi»** — bu bid'ət təlimning mənisi bəlkim təwəndiki ikki hil hata qaraxning biri boluxi kerək: — (1) «adəmlər Əysa Məsihkə etikəd kıləqanda, Uning Rohi allıkaqan Əysa Məsih bilən billə əlöp tirilidu (bu gəp muxu yərgiqə həkikət, əlwəttə). Əmdi tirilix pəkət xu rohiyl jəhəttə bolup, kəlgüsiddə tən jəhəttə bolmaydu», yaki: (2) «biz Əysa Məsihgə ixəngənlərdə suqla wə Rohkə qəməldürülgəndin keyin bizning «tirilən tən»imiz bar bolidu. Xunga həzirki tenimiz kəsəl bolmaydu, həq əlməydu».

dəp mehürləngəndur. □ ■ 20 Bay-bayaxat adəmninğ öyidə pəkət altun wə kümüx qaqa-kuqilarla əməs, yaşaq, sapal qaqilarmu bolidu. Qaqa-kuqilarning bəziliri ətiwarlinidu, bəziliri pəs kərülidu. ■ 21 Əgər bir kixi özini undaqlarning kiridin tazilap haliy kilsa, u muqəddəs qilinonan, hojayinimizoga yaraydioan qaqidək, hərəkəndək güzəl ixlaroga təyyar bolidu.□

22 Xunglaxqa, yaxliqning arzu-həwəsliridin özünğni qaquroqin, pak kəlb bilən Rəbgə nida kilouqi bilən billə həkkanıylik, ixənq-ətiqad, mehır-muhəbbət wə tinq-hatirjəmlikni qoqlixip izdə. ■ 23 Ləkin əhmikanə, bilimsizliktin qikқан talax-tartixlaroga arilixixni rət kil, qünki bundək ixlarning jedəl teriydioanlikini bilisən. ■

24 Əmdiliktə Rəbning quli jedəlləxməsliki, bəlki həmmə kixilərgə mulayim-mehriban, təlim berixkə mahır, səwr-takətlik boluxi kerək; ■

25 xuning bilən öz-özigə qarxi bolonlanroga u Huda bəlkim ularoga həkikətəni tonup yetixigə towa kilidioan kəlbni berər dəp,

□ 2:19 «Həlbuki, Hudaning məzmut uli qing turmakta. Uning üstigə mehür bilən: «Rəb Əzigə təwə bolonlanlarni tonuydu» wə «Rəbning mubarək namini ləwzigə alidioanlarning həmmisi rəzilliktin kol üzsun» dəp mehürləngəndur» — bu muhim ayət toqruluk «qoxumqə sez»imizni kərünğ. ■ 2:19 Qel. 16:5; Yh. 10:14. ■ 2:20 Rim. 9:21. □ 2:21 «Əgər bir kixi özini undaqlarning kiridin tazilap haliy kilsa, u muqəddəs qilinonan, hojayinimizoga yaraydioan qaqidək, hərəkəndək güzəl ixlaroga təyyar bolidu» — «hojayinimiz»: — İgimiz, əlwəttə. Bu muhim ayət toqruluk «qoxumqə sez»imizni kərünğ. ■ 2:22 1Tim. 6:11. ■ 2:23 1Tim. 1:4; 6:4; Tit. 3:9. ■ 2:24 1Tim. 3:2.

məmin-mulayimlik bilən nəsihət kılsun; □ ■
 26 bundak bolqanda ular uykusini eqip, əzlrini
 öz muddiasioğa əməl kılixğa tutqun kıloğan
 Iblisning tuzikidin kutulalaydu.□

3

Ahir zaman

¹ Əmma xunimu bilginki, ahir zamanlarda eqir
 künlər bolidu.□ ■ ² U qaoqdiki insanlar ezinila
 oylaydioğan, pulpərəs, mənəmənqi, həkawur,
 kupurluq kilidioğan, ata-anisining sözini
 tingximaydioğan, tuzkor, iplas, ³ köyümsiz,
 kəqürümsiz, təhməthor, ezini tutalmaydioğan,
 wəhxiy, həyr-sahawətlikkə düxmən, ⁴ satqun,
 təlwə, xəhrətpərəs, huzur-ħalawətni Hudadin

□ 2:25 «...xuning bilən öz-əzigə qarxi bolqanlaroğa
 u Huda bəlkim ularoğa həkikətəni tonup yetixigə towa
 kilidioğan kəlbni berər dəp, məmin-mulayimlik bilən
 nəsihət kılsun» — «öz-əzigə qarxi bolqanlaroğa» degən
 ibarə okurmənlərgə oqəlitə tuyuloqini bilən, grek tilida xundaq
 ipadilinidu. Demək, həkikətəni jakarliouqioğa qarxi qiqsa,
 əməliyəttə u Huda əzigə kılməqqi bolqan yaxxiliktin məhrum
 bolup, öz-əzigə qarxi qiqqan bolidu. «Pənd.» 8:36 kərüng.
 ■ 2:25 Pənd. 8:36; 9:12; 11:17; Gal. 6:1. □ 2:26 «bundak
 bolqanda ular uykusini eqip, əzlrini öz muddiasioğa əməl
 kılixğa tutqun kıloğan Iblisning tuzikidin kutulalaydu» —
 baxqa birhil tərijimisi: «bundak bolqanda ular uykusini eqip,
 əzlrini tutqun kıloğan Iblisning tuzikidin (Hudaning) iradisigə
 əməl kılixğa kutulalaydu». □ 3:1 «Əmma xunimu bilginki,
 ahir zamanlarda eqir künlər bolidu» — «eqir künlər» grek
 tilida yənə «hətərlik künlər»nimu bildüridu. ■ 3:1 1Tim. 4:1;
 2Pet. 2:3; Yəh. 18.

yahxi keridioqan, ⁵ sirtki qiyapëttë ihlasmën boluwelip, ëmëliyëttë ihlasmënlikning qudritini inkar kilidioqan bolidu. Bundaklardin yirak tur. □ ■ ⁶ Qünki ularning arisidiki bëzilër öymü-öy sokunup kirip, gunahlar bilën besiloqan, hërhil xëhwët-hëwëslërninç quli bolup qaloqan nadan ayallarni azdurup özigë äsir kilidu. □ ■ ⁷ Bundak ayallar daim tëlim alsimu, hërgiz hëkikëtni tonup yetëlmëydu. ⁸ Əmdi Yannis bilën Yambris Musa pëyoqëmbërgë qandak qarxi qikqan bolsa, bu *azduroquqilarmu* hëkikëtkë xundak qarxi qikidu. Ular zëhin-këngülliri qirigën, etikad jëhëttë daxkal dëp ispatlanoqan kixilërdur. □ ■ ⁹ Lekin əmdi ular bu yolda aloqa ilgiriliyëlmëydu; qünki *Yannis bilën Yambrisning* hëmakëtliki oquq kërüngëndäk, bularningmu hëmmigë kërünidu.

□ **3:5 «...sirtki qiyapëttë ihlasmën boluwelip, ëmëliyëttë ihlasmënlikning qudritini inkar kilidioqan bolidu. Bundaklardin yirak tur»** — 1-5-ayëtlër toquruluk «qoxumqë sez»imizdë kishiqë tohtilimiz. ■ **3:5** Mat. 18:17; Rim. 16:17; 2Tes. 3:6; Tit. 3:10; 2Yuha. 10. □ **3:6 «hërhil xëhwët-hëwëslërninç quli bolup qaloqan nadan ayallar...»** — yaki «hërhil xëhwët-hëwëslërninç quli bolup qaloqan ajiz ayallar...». ■ **3:6** Mat. 23:14; Tit. 1:11. □ **3:8 «Əmdi Yannis bilën Yambris Musa pëyoqëmbërgë qandak qarxi qikqan bolsa, bu azduroquqilarmu hëkikëtkë xundak qarxi qikidu»** — «Mis.» 7:11, 22, 8:7, 18ni kërüng. Israillar Misirdin qikixtin burun, Misir padixahining sehërgërliri Musa pëyoqëmbërgë qarxi turoqan. Ularning isimliri (Yannis bilën Yambris) Tëwratta deyilgën əmës, bëlki Yëhudiyilarning baxqa tarihiy kitablrıda tepilidu. ■ **3:8** Mis. 7:11.

Pawlusning wasiyatliri; o'g'ang'aningda dawamlilik mango'in

10-11 Lekin sən bolsang mening t'elimim, y'ur'ux-turuxum, m'aks'et-iradilirim, ix'eq-etikadim, s'aw'r-ta'kitim, meh'ir-muh'ebbitim, q'idamlikim, m'ən u'qri'ofan ziyank'axlikl'ar w'ə azab-o'qub'at'l'erg'ə, j'ümlidin Antakya, Koniya w'ə Listra x'əh'ərlirid'ə y'üz b'ərg'ənl'erg'ə tolimu k'əng'ül b'öl'üp k'əlding, xundakla m'ən b'ərdaxlik b'ərg'ən xunq'ə ziyank'axlikl'ard'in toluq h'əwiring bar; R'əb ularning h'əmmisidin meni k'utkuzdi. □ ■ 12 D'ərw'ək'ə, M'əsi'h Əysada ihlasm'ən h'ayat k'əq'ür'üxk'ə irad'ə tiklig'ənl'arning h'əmmisi ziyank'axlikk'ə u'qraydu. ■ 13 Lekin r'əzil ad'əml'ər w'ə ezit'ku-kazzaplar b'əribir baxq'ilarnimu aldap, əzimu aldinip, bar'ofanseri əs'əbiylixidu. 14 Lekin sən bolsang, o'g'əng'ən w'ə toluq ix'ənd'ür'ülg'ən h'ək'ik'ətl'ərd'ə q'ing tur; q'ünki bularni kimdin o'g'əng'ənlikingni bilisən, □ 15 h'əmd'ə balilik q'a'ofliringdin tartipla mu'k'ədd'əs

□ **3:10-11 «j'ümlidin Antakya, Koniya w'ə Listra x'əh'ərlirid'ə y'üz b'ərg'ənl'erg'ə tolimu k'əng'ül b'öl'üp k'əlding...»** — «Antakya, Koniya w'ə Listra x'əh'ərlirid'ə y'üz b'ərg'ənl'ər»: — bu bir-birig'ə y'eq'in üq yurtta bol'ofan w'ək'ələr to'ofruluk m'əlumatlar «Ros.» 13-14-babta tepilidu. Timotiy o'zi Listralik idi; Pawlus duq k'əlg'ən bu ziyank'axlikl'ər Timotiyning M'əsi'hg'ə eti'kad q'ilixi'ofa t'əs'ir q'il'ofan boluxi mumkin idi. ■ **3:10-11** Z'əb. 34:19; Ros. 13:50; 14:19; 2Kor. 1:10 ■ **3:12** Mat. 16:24; Lu'ka 24:26; Y'h. 17:14; Ros. 14:22; 1Tes. 3:3. □ **3:14 «q'ünki bularni kimdin o'g'əng'ənlikingni bilisən»** — b'əzi kona k'əq'ürmil'ərd'ə «kiml'ər» d'əp deyilidu. Lekin bizningq'ə «kim» d'əp o'qux to'ofra, q'ünki Pawlus bu ay'ətl'ərd'ə əzining ülg'ə bol'ofanli'qi to'ofruluk k'əp s'əzl'əydu. T'əw'əndiki 15-ay'ətt'ə u baxq'a kixil'ər (Timotiyning q'ong ana w'ə anisi)ning t'əs'irini til'ofa alidu.

yazmilarni bilip kəlding; bularning sanga Məsih Əysağa baqlanğan etikad arkilik bolğan nijat toqruluk seni dana kılalaydığanlıkını bilisən. ¹⁶ Pütkül muqəddəs yazmilarning həmmisi Hudaning Rohining yolyoruk-ilhami bilən yezilğan bolup, u təlim berix, tənbiğ berix, hatalıqlarni tüzitix wə kixiləni həkkanıyət yoliğa baxlaxqa paydiliktur. □ ■ ¹⁷ Bular arkilik Hudaning adimi toluk qorallinip, barlıq yahxi əməlləni kılıxqa təyyar bolalaydu.

4

¹ Mən Huda həmdə tiriklər bilən ölükləni soraq kılıxqa təyyar turidığan Məsih Əysaning aldida, xundakla Uning qayta ayan boluxi wə Uning Öz padixahlıki bilən sanga xundak agah kılıp tapılaymənki, ■ ² Hudaning səkalamini jakarla; wəqit-pursət yar bərsunbərmisun, uningğa jiddiy qara. Toluk səwr-taqət wə təlim-əkidə bilən nəsihət kılıqin,

□ **3:16** «Pütkül muqəddəs yazmilarning həmmisi Hudaning Rohining yolyoruk-ilhami bilən yezilğan bolup...» — grek tilida «pütkül muqəddəs yazmilarning həmmisi» degən ibarə yazmilardiki hər bir sək-ayətning Hudadin kəlgənlikini təkitleydu. «Hudaning Rohining yolyoruk-ilhami bilən yezilğan» grek tilida «Huda nəpisi bilən kirgüzüp yezilğan» degən xəkildə ipadilinidu. Grek tilida həm ibraniy tilida «Roh» wə «nəpəs» bir sək. ■ **3:16** 2Pet. 1:21. ■ **4:1** Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1Tes. 2:5; 1Tim. 5:21; 6:13.

tənbiḥ bərgin, riǝbətəndürgin. □ 3 Qünki xundak bir zaman keliduki, insanlar saqlam təlimni anglaxka qidimay, bəlki kulaqlirioḡa hux yaqidioḡan sözləni anglax üqün ətrarioḡa öz xəhwət-həwəslirigə uyḡun təlim bərgüqiləni toplaydu. □ 4 Ular həkikətkə kulaq salmay, əpsaniləni tingxaxka burmilinip ketidu. 5 Ləkin sən hərəkəndak əḡwalda oyoḡak tur, hərlik-muxəkkətlərgə bərdaxlik bər, hux həwərqining wəzipisini orunda, tapxuruloḡan hizmitingni hər tərəptin toluq ada qiləin. 6 Qünki özümgə kəlsəm, jenim kurbanlikning «xarab hədiyə»sidək təküldioḡan waḡti yetip kəldi, mening bu dunyadin ketix waḡtimmu yeqinlaxti. □ ■ 7 Güzəl kürəxni mən kilip boldum, yügürəx musabikisining mənzilini

□ **4:2 «Hudaning səz-kalamini jakarla; waḡit-pursət yar bərsun-bərmisun, uningoḡa jiddiy kara»** — «waḡit-pursət yar bərsun-bərmisun» degənlikning mənisi, həklər Hudaning səzini kəbul qilsun qilmisun, ularoḡa yaqsun yaqmisun Hudaning adimining wəzipisi ḡaman amal kilip səz-kalamni ularoḡa yətküzüxtin ibarət. □ **4:3 «... kulaqlirioḡa hux yaqidioḡan sözləni anglax üqün ətrarioḡa öz xəhwət-həwəslirigə uyḡun təlim bərgüqiləni toplaydu»** — «kulaqlirioḡa hux yaqidioḡan sözləni anglax üqün» grek tilida «kulaqliri kiḡixkən bolup,...» degən ibarə bilən ipadilinidu. Bu ibarə: «ular hərdəim yengi nərsiləni angliḡaḡka» degən baxka birhil qüxənqinimu beridu. □ **4:6 «jenim kurbanlikning «xarab hədiyə»sidək təküldioḡan waḡit yetip kəldi»** — Pawlus əzining ḡayətini Təwrat dəwridiki kurbanliklər üstigə təküldioḡan «xarab hədiyə»gə ohxitidu. Diḡkət kilixka ərzyduki, uning yeqin arida bolidioḡan əlümini kurbanlikka əməs, pəḡət bir «xarab hədiyə»gə ohxitidu, halas. Xübḡisizki, uning mənisi «uluḡ kurbanlik» əysa Məsiḡningkidur. ■ **4:6** 2Pet. 1:14.

besip boldum, birdinbir etiqadni qing saqlap keldim. □ ⁸ Hazir həkkanıylikning *oʻjalibə* taji mən üqün saklinip turmakta. Uni, həkkanıy soraqqi bolojan Rəb xu künidə manga, xundaqla yaloquz mangila əməs, Uning kelip ayan boluxioqa təlpünüp turqanlarning həmmisigə in'am kılıp kiygüzidu. □ ■

Hususiy tapxuruklar; ahirki sözlər

⁹ Imkanıyətning bariqə yenimoqa tezdin yetip kəl. ¹⁰ Qünki Demas bu hazirki dunyani tama kılqanliki üqün meni taxlap Tesalonika xəhirigə kətti. Kriskis Galatiya əlkisigə, Titus Dalmatiya əlkisigə kətti. ■ ¹¹ Yenimda yaloquz Luka qaldi. Markusni özüng bilən birgə elip kəl, qünki u hizmətlirimdə manga kəp əşqatidu. ■ ¹² Tikikusni bolsa Əfəsus xəhirigə əwətiwəttim. ■ ¹³ Kelixingdə Troas xəhiridə Karpusning yenioqa qaldurup qoyqan yepinqam bilən kitablarni, bolupmu oram terə yazmilarni

□ **4:7 «Güzəl kürəxni mən kılıp boldum»** — «kürəx» (qattik elixix musabikisi, grek tilida «agon») degən söz toqruqluq «Timotiyoga (1)»diki (6:12 toqruqluq) «qoxumqə söz»imizni kərüng.

□ **4:8 «Uni, həkkanıy soraqqi bolojan Rəb xu künidə manga, xundaqla yaloquz mangila əməs, Uning kelip ayan boluxioqa təlpünüp turqanlarning həmmisigə in'am kılıp kiygüzidu»** — «xu küni» Rəbning qayta kelidioqan küni, əlwəttə.

■ **4:8** 1Kor. 9:25; 1Pet. 5:4. ■ **4:10** Kol. 4:14; Flm. 24.

■ **4:11** Ros. 15:37; Kol. 4:10,14; Flm. 24. ■ **4:12** Ros. 20:4; Kol. 4:7.

billə aloqəq kəlgin. □ 14 Miskər Iskəndər manga tola əskilik kildi. Rəb uningə qilmixlirioqə layiq yandurmay qalmaydu. ■ 15 Sən həm uningdin həoxyar bol; qünki u biz yətküzgən səzlimizgə kattik qarxilik kərsətti.

16 Tunji kətimlik sorəqtə mening əkliniximoqə yərdəm kilidioqan həqkim qikmidi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularəqə həsəblanmioqay! □ 17 Ləkin Rəb mening bilən billə turup, mən arkilik Injil jakari toluq kilinip, bu yərdiki barlik yat əlliklərdin boləqanlarning anglixi üqün meni küqləndürdi; xuning bilən mən xirning əqzidin kütquziwelindim. □

18 Rəb meni barlik rəzil ixtin kütquzup, ərxniki padixəhlikioqə sak yətküzidu! Xən-xərəp Uningəqə əbədil'əbədgiqə mənəsup boləqay! Amin!

Ahirki salam

□ 4:13 «kelixingdə Troas xəhridə Karpusning yenioqə qaldurup kəyoqan yepinqam bilən kitablarni, bolupmu oram terə yazmilarni billə aloqəq kəlgin» — bu ayət üstidə «kəoxumqə səz»imizdə kışkiqə tohtilimiz. ■ 4:14 1Tim. 1:20.

□ 4:16 «Tunji kətimlik sorəqtə mening əkliniximoqə yərdəm kilidioqan həqkim qikmidi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularəqə həsəblanmioqay!» — bu ayət üstidə «kəoxumqə səz»imizdə kışkiqə tohtilimiz. □ 4:17 «xuning bilən mən xirning əqzidin kütquziwelindim» — Pawlus Kəysər Neroning birinqi soriqidin kütuldi. «Kəoxumqə səz»imizni kəring.

19 Priska bilən Akwilaoga wə Onesiforning ailisidikilərgə məndin salam eyt. □ ■

20 Erastus Korint xəhəridə qaldı. Ləkin Trofimus kesəl bolup qaloqanlıqtin, uni Miletus xəhəridə qaldurup qoydum.

21 Kix qüxüp kətküqə imkanıyətning bariqə bu yərgə kəlgin.

Yubulus, Pudis, Linos, Klawdiya wə barlıq qerindaxlardin sanga salam. 22 Rəb Əysa Məsih rohing bilən billə boləyay! Mehir-xəpəət silər bilən billə boləyay! □

□ 4:19 «Priska bilən Akwilaoga wə Onesiforning ailisidikilərgə məndin salam eyt» — «Priska» bolsa «Priskilla»ning kişkartiloqan xəkli («Ros.» 18:2). Akwila wə Priskilla ər-ayal idi. ■ 4:19 Ros. 18:2; Rim. 16:3. □ 4:22 «Rəb Əysa Məsih rohing bilən billə boləyay!» — bəzi kona kəqürmilərdə pəqəət «Rəb rohing bilən billə boləyay!» deyilidu.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5